

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 389/2017-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. júna 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Milanom Koledom, Advokátska kancelária, Gaštanová 7, Žilina, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 24 Sd 234/2014 z 29. januára 2015 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9 So 108/2015 z 28. februára 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. mája 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 24 Sd 234/2014 z 29. januára 2015 a rozsudkom Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 9 So 108/2015 z 28. februára 2017. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 25. mája 2017.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že rozsudkom krajského súdu č. k. 24 Sd 234/2014-72 z 29. januára 2015 bolo potvrdené rozhodnutie Sociálnej poisťovne (ďalej len „žalovaná“) č. 551 213 6487 0 zo 4. júna 2014 o priznaní starobného dôchodku sťažovateľovi v sume 110,70 € mesačne od 13. decembra 2010.

3. Rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 9 So 108/2015 z 28. februára 2017 bol rozsudok krajského súdu potvrdený.

4. Sťažovateľ poukazuje na to, že ešte pred vydaním uvedených rozhodnutí bolo rozsudkom krajského súdu č. k. 24 Sd 302/2013-36 z 3. apríla 2014 skoršie rozhodnutie žalovanej č. 551 213 6487 0 z 26. augusta 2013 zrušené a vec jej bola vrátená na ďalšie konanie, pričom v tomto kasačnom rozhodnutí bol vyslovený záväzný právny názor.

5. Sťažovateľ namieta, že hoci žalovaná bola viazaná právnym názorom krajského súdu uvedeným v zrušujúcom rozsudku, dňa 4. júna 2014 vydala identické rozhodnutie, ktoré potom krajský súd arbitrárne potvrdil bez akejkoľvek správnej úvahy, právneho názoru či vlastnej právnej úvahy bez toho, aby zdôvodnil kontradikčnosť tohto rozsudku oproti pôvodnému rozsudku v tej istej veci. Hoci v rámci krajského súdu v oboch prípadoch rozhodovala totožná samosudkyňa, išlo o totožný predmet sporu a tie isté strany konania, napriek tomu si rozsudky krajského súdu protirečia, čo treba podľa sťažovateľa považovať za arbitrárny postup.

6. Sťažovateľ je poistencom osobitného systému sociálneho zabezpečenia policajtov a vojakov v zmysle zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení policajtov“). Poberá výsluhový dôchodok. Dňa 11. júna 2013 požiadal o starobný dôchodok od 13. decembra 2010 zo všeobecného systému sociálneho poistenia podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“). Právo na starobný dôchodok mu vzniklo dosiahnutím dôchodkového veku podľa zákona o sociálnom poistení v spojení so zákonom

č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“).

7. Sťažovateľ argumentuje, že zákon o sociálnom poistení určuje spôsob výpočtu a výšku starobného dôchodku pre všetkých poistencov zúčastnených na sociálnom poistení. V tejto úprave nie je žiadna „*diera*“. Žiaden súd nemôže zákon nerešpektovať, resp. ho porušovať vytváraním fiktívneho znenia v rámci judikatúry.

8. Ďalej je podľa sťažovateľa dôležité, že zákon o sociálnom poistení nestanovuje žiadne „*druhy*“ starobných dôchodcov, nerozlišuje teda medzi starobným dôchodcom a starobným dôchodcom poberajúcim výsluhový dôchodok. Rovnako neobsahuje pojem „*teoretická výška výpočtu starobného dôchodku za všetky odpracované roky*“, ktorý sa všeobecné súdy snažia definovať v odôvodneniach svojich rozsudkov vrátane tých, ktoré sú uverejňované v Zbierke súdnych rozhodnutí. V skutočnosti sú si všetci starobní dôchodcovia rovní, majú rovnaké práva a rovnaké povinnosti. Žalovaná nemá žiadne právo stanoviť výpočet starobného dôchodku spôsobom odlišným od toho, ktorý je uvedený v zákone. Také právo nemajú ani všeobecné súdy. Pritom konkrétna dispozícia oprávňujúca žalovanú postupovať pri výpočte a určení výšky starobného dôchodku starobnému dôchodcovi poberajúcemu výsluhový dôchodok iným spôsobom, než je to uvedené v zákone o sociálnom poistení, neexistuje a nemožno ju vymyslieť ani súdom.

9. Sťažovateľ pokračuje argumentáciou, že podľa čl. 33 ods. 2 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (č. 128) uverejneného v oznámení č. 416/1991 Zb. (ďalej len „*dohovor č. 128*“) ak má alebo ak by mala inak chránená osoba nárok na dávku ustanovenú v tomto dohovore a ak dostáva inú peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia za tú istú sociálnu udalosť, s výnimkou rodinných prídavkov, môžu sa dávky podľa tohto dohovoru krátiť alebo zastaviť za určených podmienok a v určenom rozsahu za podmienky, že časť dávok, ktorá sa kráti alebo je zastavená, nepresahuje druhú dávku. V danom prípade ide o medzinárodnú zmluvu, na ktorej vykonanie je potrebný zákon (nie je vykonateľná priamo), ktorý však dodnes nebol prijatý, čo znamená, že nie sú určené podmienky, ale ani rozsah krátenia. Tieto skutočnosti aplikáciu dohovoru č. 128 vylučujú. Navyše v danom prípade nemožno výsluhový dôchodok a starobný dôchodok považovať za

dávky vyplývajúce z tej istej sociálnej udalosti. Zákon o sociálnom zabezpečení policajtov totiž nikde neoznačil výsluhový dôchodok za starobný dôchodok pre prípad dožitia dôchodkového veku. V skutočnosti ide o sociálnu dávku za výsluhu rokov odpracovaných v Policajnom zbore. Ani jeden zákon sociálneho poistenia, resp. zabezpečenia neustanovil vylúčenie práva zápočtu odpracovaných rokov do konca roku 2003, dokedy policajti prispievali sociálnymi dôchodkovými odvodmi do spoločného systému sociálneho zabezpečenia podľa zákona o sociálnom zabezpečení. Tento predpis bol zrušený zákonom o sociálnom poistení, z čoho podľa sťažovateľa vyplýva nutnosť započítania všetkých odpracovaných rokov do konca roku 2003. Finančné odvody sťažovateľa do spoločného systému boli o viac ako polovicu vyššie, a preto legitímne požaduje priznať starobný dôchodok v plnej výške.

10. Sťažovateľ nesúhlasí s konštatovaním najvyššieho súdu, podľa ktorého je úlohou súdu vysporiadať sa s „*dierou v zákone*“ tak, aby bolo zachované ústavou garantované právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe. V skutočnosti tu totiž žiadna diera nie je.

11. Podľa názoru sťažovateľa ak žalovaná svojím rozhodnutím vypočítala starobný dôchodok starobného dôchodcu poberajúceho výsluhový dôchodok z tzv. teoretickej sumy starobného dôchodku za všetky odpracované roky, odpočítala z neho výšku výsluhového dôchodku a zostatok označila za starobný dôchodok, postupovala v zásadnom rozpore so zákonom o sociálnom poistení, ale aj v rozpore s dohovorom č. 128, pretože takýto postup výpočtu starobného dôchodku nie je určený v žiadnom právnom predpise. Uvedený postup krátenia starobného dôchodku vymyslel iba senát najvyššieho súdu bez toho, aby ho určil, resp. ustanovil zákonodarca. Podľa sťažovateľa nemožno súhlasiť ani s tým záverom najvyššieho súdu, podľa ktorého výsluhový dôchodok po dovŕšení dôchodkového veku má charakter dávky v starobe, a to dokonca v súlade s čl. 33 ods. 2 dohovoru č. 128. Muselo by to totiž vyplývať zo zákona o sociálnom zabezpečení policajtov, kde to však zakotvené nie je.

12. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, rozsudkom Krajského súdu v Žiline č.k. 24Sd/234/2014-72 zo dňa 29. januára 2015 (v spojení s rozsudkom Krajského súdu Žilina č. k. 24Sd/302/2013-36 zo dňa 3. apríla 2014) a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. sp. zn. 9So/108/2015 zo dňa 28. februára 2017, ktorým potvrdil rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 29. januára 2015, č. k. 24Sd/234/2014-72 porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 29. januára 2015, č. k. 24 Sd/234/2014-72 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. sp. zn. 9So/108/2015 zo dňa 28. februára 2017, ktorým bol potvrdený rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 29. januára 2015, č. k. 24Sd/234/2014-72 sa zrušuje a vec sa Krajskému súdu v Žiline vracia na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd SR je povinný do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zaplatiť finančné zadostučinenie sťažovateľovi vo výške 3600,- eur (slovom eur) na účet právneho zástupcu sťažovateľa.

4. Najvyšší súd SR je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia a konania na Ústavnom súde Košice do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.“

II.

13. Z rozsudku krajského súdu č. k. 24 Sd 302/2013-36 z 3. apríla 2014 (skorší rozsudok) vyplýva, že ním bolo zrušené rozhodnutie žalovanej č. 551 213 6487 0 z 26. augusta 2013 podľa ustanovenia § 250j ods. 3 a s použitím § 250l ods. 2 a § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku a vec bola vrátená žalovanej na ďalšie konanie. Podľa zistenia krajského súdu žalovaná napriek výzve nepredložila kompletný administratívny spis, keďže v predloženom spise sa nenachádzalo rozhodnutie, ktorým bol sťažovateľovi priznaný výsluhový dôchodok, ale ani potvrdenie preukazujúce vykonávanie doby, ktorá bola započítaná na účely výpočtu výsluhového dôchodku, o ktorý sa žalovaná opiera. Žalovaná je s poukazom na ustanovenie § 250r Občianskeho súdneho poriadku právnym názorom krajského súdu viazaná, a je potrebné, aby v ďalšom konaní uvedené nedostatky odstránila, konkrétne, aby po zabezpečení príslušných listinných dôkazov vo

veci opätovne rozhodla a svoje rozhodnutie nielen odôvodnila v zmysle § 209 ods. 1 a 4 zákona o sociálnom poistení, ale sa aj vysporiadala s tvrdeniami a námietkami sťažovateľa uvádzanými v administratívnom, ale i súdnom konaní (aby sa vysporiadala s výpočtom starobného dôchodku, ktorý sťažovateľ predložil na pojednávaní).

14. Z rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 9 So 108/2015 z 28. februára 2017 vyplýva, že ním bol potvrdený rozsudok krajského súdu č. k. 24 Sd 234/2014-72 z 29. januára 2015.

Podľa konštatovaní najvyššieho súdu sťažovateľ už pred prijatím zákona o sociálnom zabezpečení policajtov splnil podmienku získania najmenej 20 rokov služby, jeho služobný pomer trval celkom 33 rokov a 116 dní, pričom rozhodnutím Ministerstva vnútra Slovenskej republiky mu bol od 18. augusta 2010 priznaný výsluhový dôchodok v sume 1 631,81 € mesačne. Sťažovateľ, ktorý sa narodil 13. decembra 1955, dovŕšil dôchodkový vek 13. decembra 2010. O priznanie starobného dôchodku spätne od 13. decembra 2010 požiadal podaním doručeným žalovanej 14. júna 2013. Preskúmaným rozhodnutím žalovanej zo 4. júna 2014 bol sťažovateľovi od 13. decembra 2010 priznaný starobný dôchodok v sume 110,70 € mesačne, pričom boli upravené aj zvýšenia tohto dôchodku od 1. januára 2011, od 1. januára 2012, od 1. januára 2013 a od 1. januára 2014. Žalovaná postupovala pritom tak, že najskôr vypočítala tzv. teoretickú výšku dôchodku v sume 707,20 € mesačne na základe zhodnotenia nielen doby poistenia vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia od 1. septembra 1971 do 31. marca 1977, ale aj doby hodnotenej ako doba služby policajta na účely výsluhového dôchodku od 1. apríla 1977 do 17. augusta 2010, spolu v rozsahu 38,9042 roka. Teoretickú sumu starobného dôchodku krátila s poukazom na čl. 33 ods. 2 dohovoru č. 128 o sumu 599,87353171 € rovnajúcu sa koeficientu 0,84823746 určeného ako podiel 33 skončených rokov služby a 38,9042 roka súčtu dôb služobného pomeru a tzv. obdobia dôchodkového poistenia „v civile“. Na tom základe určila sumu starobného dôchodku 107,40 € mesačne, ktorú zvýšila o 3,30 € na 110,70 € mesačne od 13. decembra 2010.

Medzi účastníkmi konania je spor o povahu výsluhového dôchodku a o oprávnenie žalovanej krátiť starobný dôchodok z dôvodu jeho súbehu s výsluhovým dôchodkom a spôsob krátenia.

Zámerom zákonodarcu bolo dosiahnuť, aby od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení) výsluhový dôchodok i dávky výsluhového zabezpečenia považované za výsluhový dôchodok podľa § 124 zákona o sociálnom zabezpečení policajtov plnili funkciu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho poistenia (resp. zabezpečenia) vo výške primeranej dobe trvania služobného pomeru ako dávka sociálneho zabezpečenia existujúca či už samostatne, alebo popri starobnom dôchodku, na ktorý vznikne nárok dovŕšením dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení).

Súčasne zámerom zákonodarcu bolo zákonom o sociálnom zabezpečení policajtov zaistiť, aby pomerná výška výsluhového dôchodku bola vyššia, ako keby policajtom bola doba profesionálnej služby hodnotená len vo všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia. Z toho vyplýva záver, že úmyslom zákonodarcu bolo, aby súčet výsluhového dôchodku a starobného dôchodku zo všeobecného systému sociálneho poistenia bol vyšší, resp. aspoň rovnaký, ako suma starobného dôchodku poistenca, ktorý by mal všetky doby poistenia (zamestnania) hodnotené len vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia (zabezpečenia).

Z právnych úvah týkajúcich sa sociálneho poistenia alebo zabezpečenia osobitných skupín poistencov jednoznačne vyplýva, že všeobecný systém sociálneho poistenia a osobitný systém sociálneho poistenia (zabezpečenia príslušníkov ozbrojených zborov) sú založené na základe hodnotenia dôb poistenia (zamestnania).

Podľa čl. 39 ústavy občania majú právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe. Primeraným je také hmotné zabezpečenie, ktoré zodpovedá celej dĺžke poistenia bez ohľadu na to, či poistenie bolo získané v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia (ktorý sa vyčlenil zo všeobecného systému dôchodkového poistenia), alebo iba vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia.

Kým zákon o sociálnom poistení upravuje nároky poistencov zo všeobecného systému sociálneho poistenia a jeho cieľom je zabezpečiť, aby doby poistenia boli poistencovi riadne zohľadnené pre vznik nároku na dávky podmienené dosiahnutím veku alebo nepriaznivým zdravotným stavom, osobitné právne úpravy používané v osobitnom systéme sociálneho poistenia obsahujú len úpravu, ktorá zabezpečuje užší okruh dávok sociálneho zabezpečenia a zohľadňuje ako dobu poistenia iba dobu výkonu služby (prípadne náhradnú dobu výkonu služby). Osobitný systém poistenia (zákon o sociálnom zabezpečení

policajtov) neobsahuje úpravu starobných dôchodkov, sirotských a vdovských dôchodkov, ktoré by zohľadňovali dobu poistenia v celom rozsahu, teda aj v civilnom zamestnaní, ale obsahuje len úpravu výsluhových dôchodkov, sirotských výsluhových dôchodkov, vdovských výsluhových dôchodkov a invalidných výsluhových dôchodkov, ktoré sú založené len na hodnotení doby služby poistenca bez zohľadnenia kategórie funkcií a dôb poistenia, ktorú poistenci získali vo všeobecnom systéme. V dôsledku tejto skutočnosti potom vychádza záver, podľa ktorého poistenci osobitného systému sociálneho zabezpečenia sú vylúčení z pôsobnosti zákona o sociálnom poistení len v rozsahu zodpovedajúcom dobe poistenia v osobitnom systéme (s výnimkou prípadov podľa § 60 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, ktorým sa pre nárok na tieto dávky započítavajú doby služby v ozbrojených silách v celom rozsahu), ale nie v časti upravujúcej nárok na starobný, predčasný starobný, invalidný, sirotský, vdovský alebo vdovecký dôchodok.

Najvyšší súd judikoval, že *„aj vtedy, ak by poistenec nesplnil podmienku získania viac ako 15 rokov poistenia vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia, ale získal by túto potrebnú dobu po zhodnotení obdobia poistenia v osobitnom systéme, má odporkyňa povinnosť vykonať výpočet dôchodku s prihliadnutím na dobu poistenia v osobitnom poistnom systéme a dôchodok priznať navrhovateľovi vo výške zodpovedajúcej rozsahu poistenia vo všeobecnom systéme. Správne by preto odporkyňa mala pri rozhodovaní o nárokoch poistencov, ktorým bola priznaná niektorá z dávok výsluhového zabezpečenia poistencov osobitného systému, najprv vypočítať teoretickú výšku dôchodku, ktorá by im patrila vtedy, ak by všetky doby poistenia získali vo všeobecnom systéme. Keďže výsluhový dôchodok má po dovŕšení dôchodkového veku pre vznik nároku na starobný dôchodok zo všeobecného systému dôchodkového zabezpečenia (poistenia) charakter dávky v starobe, odporkyňa by mala postupovať v súlade s čl. 33 Dohovoru č. 128 o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach vyhláseného v Zbierke zákonov pod č. 416/1991 Zb. Starobný dôchodok navrhovateľa môže krátiť, a to primerane k počtu skončených rokov doby trvania služby policajta rozhodujúcich pre výšku výsluhového dôchodku podľa § 39 zákona č. 328/2002 Z. z. Iný postup by bol v priamom rozpore so zámerom zákonodarcu zabezpečiť vojakom a policajtom vyššiu úroveň ich zabezpečenia v starobe za dobu výkonu ich služby a táto kategória poistencov v systéme vnútroštátnych poisťovacích a zabezpečovacích systémov by bola znevýhodnená v porovnaní s poistencami vo všeobecnom systéme*

sociálneho poistenia na Slovensku, a dokonca by s ňou odporkyňa zaobchádzala horšie, ako s poistencami poistenými v zahraničí, u ktorých o takomto krátení dôchodkov ani ona nemá pochybnosť. Odlišným postupom odporkyne by sa doby poistenia poistenca vo všeobecnom systéme stratili a neboli by v žiadnom zo systémov zohľadnené, čo nezodpovedá ani zámeru zákona. Inak, odporkyňa núti poistencov poistených aj v osobitnom poistnom systéme, aby vykonávali zamestnanie po splnení podmienok pre vznik nároku na starobný dôchodok po dosiahnutí ich zvýhodneného dôchodkového veku, čo nie je prípustné. Osobitný systém sociálneho zabezpečenia policajtov a vojakov totiž neposkytuje poistencom osobitného systému také starobné, predčasne starobné, invalidné, sirotské, vdovské a vdovecké dôchodky, ktoré by zohľadnili celú dobu poistenia poistenca.“

Treba prisvedčiť sťažovateľovi, že zákonodarca doteraz na vykonanie čl. 33 ods. 2 dohovoru č. 128 neupravil zákonom postup krátenia starobného dôchodku v prípade jeho súbehu s výsluhovým dôchodkom z osobitného systému sociálneho zabezpečenia. Je však potrebné zdôrazniť aj to, že zákon o sociálnom poistení priamo v ustanoveniach § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 vylúčil možnosť započítania obdobia služby policajta získaného v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok (minimálne 15 rokov) do obdobia dôchodkového poistenia. Len výkladom relevantných predpisov spôsobom, ktorý najvyšší súd považuje za konformný s ústavou, vo viacerých svojich rozhodnutiach judikoval, že výsluhový dôchodok má od dovŕšenia dôchodkového veku podľa zákona o sociálnom poistení charakter dávky v starobe, ktorú má na mysli čl. 33 ods. 2 dohovoru č. 128. Bez tejto judikatúry by žalovaná pre nárok na starobný dôchodok v zmysle už uvedených ustanovení § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení vôbec nemohla pre účely nároku a výšky starobného dôchodku započítať sťažovateľovi dobu služby v Policajnom zbore.

Súčasne je potrebné konštatovať, že ak napriek už ustálenej judikatúre najvyššieho súdu týkajúcej sa nároku poberateľov výsluhového dôchodku na starobný dôchodok zákonodarca doteraz v súlade s čl. 33 ods. 2 dohovoru č. 128 legislatívne neupravil osobitný spôsob výpočtu a krátenia starobného dôchodku, potom pri absencii takejto úpravy (rovnako ako pri pretrvávajúcej absencii zohľadnenia doterajšej judikatúry zákonnou úpravou nároku poberateľov výsluhových dôchodkov na zohľadnenie obdobia služby zakladajúcej nárok na výsluhový dôchodok aj na účely nároku a výšky starobného dôchodku) je úlohou súdu

vysporiadať sa s touto „dierou v zákone“ tak, aby bolo zachované ústavou garantované právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe.

Ak teda pri posudzovaní nárokov poberateľov výsluhových dôchodkov podľa zákona o sociálnom zabezpečení policajtov na starobný dôchodok podľa zákona o sociálnom poistení žalovaná aplikovala čl. 33 ods. 2 dohovoru č. 128, bolo úlohou súdu preskúmať len to, či toto krátenie je možné považovať za súladné s ústavou a dohovorom č. 128.

Výsluhový dôchodok priznaný podľa § 38 a § 39 zákona o sociálnom zabezpečení policajtov je dávkou, ktorá patrí jeho poberateľovi od skončenia služobného pomeru a patrí mu aj po dovŕšení dôchodkového veku podľa všeobecného predpisu o sociálnom poistení (zákon o sociálnom poistení). Vzhľadom na túto skutočnosť výsluhový dôchodok má odo dňa dovŕšenia dôchodkového veku povahu dávky v starobe, ktorú je potrebné považovať v zmysle čl. 33 ods. 1 dohovoru č. 128 za inú peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia za tú istú sociálnu udalosť (prežitie určeného veku). Takou dávkou je aj starobný dôchodok, na ktorý vznikne nárok podľa zákona o sociálnom poistení.

„Vzhľadom na súbeh nárokov na dve dávky rovnakého druhu (dávky v starobe) potom v súlade s čl. 33 ods. 2 dohovoru č. 128 prichádza do úvahy krátenie starobného dôchodku. Iný postup a priznanie starobného dôchodku podľa zákona o sociálnom poistení v plnej, tzv. teoretickej výške (tu 707,20 €) by mal za následok priznanie dvoch povahovo rovnakých dávok za tie isté doby poistenia, čo by viedlo k neodôvodnenému a neprimeranému zvýhodneniu osôb, poistených v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia a k diskriminácii poistencov, ktorí získali obdobia poistenia v takom istom rozsahu, len vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia.“

Pokiaľ teda žalovaná (pri absencii osobitnej zákonnej úpravy), vychádzajúc z judikatúry najvyššieho súdu, vykonala výpočet teoretickej sumy starobného dôchodku (707,20 €) a túto krátila o sumu 599,87353171 € rovnajúcu sa koeficientu 0,848237465 určeného ako podiel 33 skončených rokov služby a 38,9042 roka súčtu dôb služobného pomeru a tzv. obdobia dôchodkového poistenia v civile, teda o sumu nepresahujúcu sumu výsluhového dôchodku, a sťažovateľovi priznala starobný dôchodok od 13. decembra 2010 v sume 110,70 € mesačne, takýto jej postup považoval najvyšší súd za súladný s čl. 39 ústavy a čl. 33 ods. 2 dohovoru č. 128.

III.

15. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

16. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

17. Na rozhodnutie o tej časti sťažnosti, ktorá pre namietané porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru smeruje proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 24 Sd 234/2014 z 29. januára 2015, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

Proti rozsudku krajského súdu bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru mal najvyšší súd v rámci odvolacieho konania. Tým je zároveň v uvedenom rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu. Treba tiež poznamenať, že sťažovateľ právo podať odvolanie proti rozsudku krajského súdu aj využil.

18. Odlišná je situácia vo vzťahu k tej časti sťažnosti, ktorá pre namietané porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru smeruje proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 9 So 108/2015 z 28. februára 2017. Túto časť sťažnosti treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

19. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

20. Podľa sťažovateľa v okolnostiach danej veci je rozhodujúce, že pre nedostatok vnútroštátnej zákonnej úpravy nebolo možné vo veci aplikovať ustanovenie čl. 33 ods. 2 dohovoru č. 128, a teda postupom podľa tohto ustanovenia mu krátiť starobný dôchodok. Rovnako považuje za neakceptovateľné, že by výsluhový dôchodok mal mať povahu starobného dôchodku po dovŕšení veku odchodu do starobného dôchodku, keďže tieto dva druhy dôchodkov sa nezakladajú na rovnakej sociálnej udalosti.

21. Podľa názoru ústavného súdu sú skutkové a právne závery najvyššieho súdu úplné, dostatočne jasné, ale aj presvedčivé. Nijaké známky arbitrárnosti či zjavnej neodôvodnenosti nevykazujú. Skutočnosť, že sťažovateľ má odlišný názor, sama o sebe nezakladá porušenie označených článkov ústavy a dohovoru.

Vzhľadom na uplatnené námietky sťažovateľa ústavný súd predovšetkým konštatuje, že závery vyplývajúce z rozsudku krajského súdu č. k. 24 Sd 302/2013-36 z 3. apríla 2014 (skorší rozsudok), ktorým bolo zrušené pôvodné rozhodnutie žalovanej, nie sú v protirečení so závermi vyplývajúcimi z konečného rozsudku krajského súdu č. k. 24 Sd 234/2014-72 z 29. januára 2015. Krajský súd totiž zrušil skoršie rozhodnutie žalovanej z formálnych príčin, a to pre neúplnosť žalovanou predloženého administratívneho spisu. Krajský súd teda žiaden právny názor vo veci samej nevyslovil. Uviedol iba, že sa s vecou bude treba vysporiadať aj vo svetle chýbajúcich častí spisu, ako aj z pohľadu uplatnených námietok sťažovateľa.

Podstatou námietok sťažovateľa vo veci samej je téza, podľa ktorej pri neexistencii zákonnej úpravy možnosti krátenia starobného dôchodku v prípade jeho súbehu s výsluhovým dôchodkom nebolo vôbec možné starobný dôchodok sťažovateľa krátiť, a to ani s prihliadnutím na čl. 33 ods. 2 dohovoru č. 128, keďže tento tiež odkazuje na vnútroštátnu úpravu. Pokiaľ všeobecné súdy tak v prípade sťažovateľa, ako už aj predtým v minulosti vo viacerých iných prípadoch judikatúrou dospeli k názoru o možnosti krátenia, ako aj o mechanizme výpočtu krátenia, postupovali arbitrárne.

Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd dostatočným a presvedčivým spôsobom vysvetlil, prečo považuje výsluhový dôchodok po dovŕšení veku potrebného pre odchod do

starobného dôchodku svojou povahou za starobný dôchodok. Rovnako považuje za akceptovateľnú aj metodiku krátenia starobného dôchodku v takomto prípade.

22. Berúc do úvahy všetky uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. júna 2017